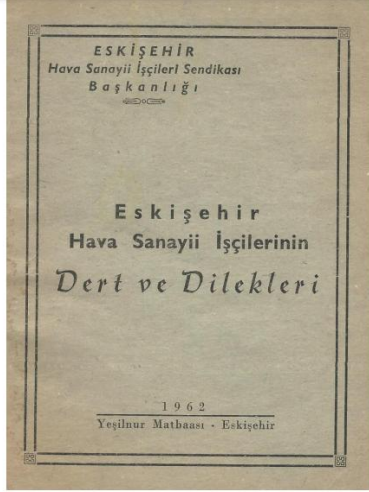

ESKİŞEHİR HAVA SANAYİİ İŞÇİLERİNİN 59 YIL ÖNCEKİ TALEPLERİ

12 Haziran 2021

Yıldırım Koç

Türkiye’de işçilerin ve sendikaların tarihini incelerken başvurulması gereken kaynaklardan biri, sendikaların dönem dönem yetkililere sundukları taleplerdir. Bu talepler, işçilerin sorunlarının yansımasıdır. Ancak ne yazık ki, bu nitelikteki belgeler genellikle erişilebilir durumda değildir.

Milli Savunma Bakanlığı’na bağlı işyerlerinde çalışan işçilerin sendikalaşma ve çalışma koşulları açısından diğer işçilerden farklı sorunları vardı. Eskişehir Hava Sanayii İşçileri Sendikası İdare Heyeti tarafından Hükümet üyelerine, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi üyelerine ve işçi önderlerine hitaben yayımlanmış olan Eskişehir Hava Sanayii İşçilerinin Dert ve Dilekleri kitapçığı, o yılların sorunlarının öğrenilmesi açısından yararlıdır. Bu kitapçığın tam metnine <https://www.yildirimkoc.com.tr/usrfile/1618492538b.pdf> adresinden erişilebilir.

Kitapçığın “Önsöz”ü şöyle başlamaktadır:

“Ulu önderimiz Ata’nın izinde ve yolundayız. Memleketimizin ancak çalışmakla kalkınacağına inanıyoruz. Kafamızın mahsulü ve kolumuzun altın bileziği ile istikbâl için çalışıyoruz.

“Senelerdir üvey evlat muamelesi gördük. En tabii haklarımızı, canımızı dışımıza takarak çalışmamıza rağmen alamadık. Muasır medeniyet şaheserleri yüksek devirli yüksek voltajlı ve rasyonel çalışan çeşitli ve en hassas makinalarla kucak kucağa ve her an görülmez bir kaza ihtimali ile ölüm tehlikesine maruz olarak hayatımız pahasına çalışmaktayız. Emeğimizin karşılığını, sosyal haklarımızı sadaka kabilinden almaktayız. Geçim gaillesiyle günden güne güçleşen bir mücadele içindeyiz.

“Eskişehir Hava Sanayii İşçilerinin; dert, dilek ve temennilerini ihtiva eden bu küçük broşürde arz ettiğimiz hususlar mahalli olduğu kadar umumi işçi davalarını da dile getirmesi bakımından tetkiklerinize, vicdani ve adil kararlarınıza arz olunur. Saygılarımızla.”

İşçilerin ve sendikanın taleplerinin başlıkları şu şekildedeydi:

6725 sayılı Jet Uçuş Tazminatı Kanunu Tatbik Talimatının saat ücretli işçileri de içine alacak şekilde tadili.

3575 sayılı Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı Hakkında Kanunun mülgalıktan kurtarılması ve nizamnamenin tadili.

Zam mevzuu.

Mesken kredilerinin halli.

Yılda verilen iki maaş tutarındaki işçi ikramiyelerinin maaşlara ilavesi.

Çocuk paralarının artırılması mevzuu.

Vergi düzensizliğinin giderilmesi.

Tasarruf bonolarının kaldırılması.

3008 sayılı İş Kanununun yeniden ele alınması.

Sendikalar Kanununun tadili.

1961 yılı olağan üstü terfilerin verilmesi.

Vatani hizmetlerini harp sanayi eri olarak yapanların askerlikte geçen müddetlerinin işçilik kıdemlerinden sayılması.

Askeri İş Yerleri İşçi Talimatnamesinin tadili.

Kitapçık şöyle bitiyordu: “Muhterem Hükümet azaları, Senato ve Millet Meclisi azaları ile işçi idarecileri: Bu küçük broşürü işçi davalarına gösterdiğiniz yakın alaka ve üstün anlayıştan cesaret

arak; haklı olduğumuza emin bulunduğumuz yukarıda yazılı hususlarda bize müzahir olacağınıza inanarak hazırladık. Sarf edeceğiniz muhakkak olan mesaileriniz için Őimdiden alenen teŐekkürü vicdanen bir borç sayarız. En derin saygılarımızla.”